

Koulut ja opiskelu

Päiväkoti ja esiopetus

Suomessa suurin osa lapsista on päivähoitossa tai esiopetuksessa ennen kouluikää, sillä usein molemmat vanhemmat käyvät kodin ulkopuolella töissä. Kuntalaisina voitte hakea lapsillenne päivähoitopaikkaa. Lapsi oppii suomen kieltä, päivärytmin ja tärkeitä sosiaalisia taitoja päiväkodissa. Päiväkodin päivään kuuluu monipuolista toimintaa, esimerkiksi leikkejä, liikuntaa, musiikkia, askartelua ja yhteiset ruokailut. Lapset leikkivät vuodenajasta riippumatta sekä ulkona että sisällä. Päivähoitomaksu riippuu perheen tuloista.

Päiväkodissa lapset leikkivät usein ulkona, johon vanhempien tulee varautua pukemalla lapset sään mukaisesti. Leikki-ikäiset lapset tarvitsevat sopivat sisä- ja ulkovaatteet.

Lapsella on oikeus esiopetukseen vuotta ennen kuin hänen oppivelvollisuutensa alkaa, eli useimmiten kuusivuotiaana. Kunta järjestää esiopetuksen siihen oikeutetuille lapsille. Esikouluvuoden aikana lapsi oppii tietoja ja taitoja, jotka helpottavat hänen oppimistaan ja koulunkäyntiään peruskoulussa.

Perusopetus

Suomessa perusopetuksen oppimäärä on laajuudeltaan yhdeksänvuotinen. Se antaa lapselle yleissivistävän pohjakoulutuksen. Kaikki Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia eli heidän täytyy saada perusopetusta. Oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, kun lapsi täyttää 7 vuotta ja päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu, yleensä 16-vuotiaana. Vanhemmat ovat velvollisia pitämään huolta siitä, että lapset käyvät joka päivä koulua.

Peruskoulu koostuu alakoulusta yläkoulusta. Alakoulu sisältää luokat yhdestä kuuteen ja yläkoulu seitsemästä yhdeksään.

Lapset opiskelevat peruskoulussa monia pakollisia aineita kuten matematiikkaa, suomen kieltä, englantia, historiaa, biologiaa jne. Koulussa opiskellaan myös eri kieliä. Suomalaisessa koulussa kaikki osallistuvat liikunta- ja kuvaamataidon tunneille. Koulussa askarrellaan paljon ja opetuksessa käytetään runsaasti kuvia. Koululuokassa viitataan, kun pyydetään puheenvuoroa.

Peruskoulussa kaikki lapset saavat ilmaiseksi sellaiset oppimateriaalit kuten kirjat, kynät ja kumit. Koululaisille tarjotaan kesellä päivää yksi maksuton ruoka, lounas. Nämä kaikki maksetaan yhteisistä rahoista eli verovaroista.

Kouluvarusteet, kuten reppu, kynäkotelo ja eri sääolosuhteisiin ja eri oppitunneille soveltuvat vaatteet joudutaan itse hankkimaan. Suomalaisilla lapsilla ei ole koulupukua ja siksi vanhemmat huolehtivat, että lapsilla on sopivat ja käytännölliset vaatteet vuoden aikojen ja sääolosuhteiden mukaisesti. Urheilu- ja liikuntatunneilla lapsella tulee olla liikuntavaatteet ja -kengät.

Suomalaisessa koulussa oppitunnit kestävät yleensä 45 minuuttia. Tuntien välillä pidetään 15 minuutin ”välitunti”, jonka tarkoituksena on virkistäytyminen ja keskittymiskyvyn parantaminen. Tällöin lapset menevät koulun pihalle viettämään aikaa yhdessä, pelaamaan ja liikkumaan.

Sääolosuhteista johtuen ulkovaatteet ja ulkokengät jätetään sisälle tullessa eteiseen. Ulos ei voi mennä ilman lämpimiä vaatteita ja kenkiä.

Juuri maahan saapuneille maahanmuuttajalapsille annetaan perusopetukseen valmistavaa opetusta, joka antaa valmiudet siirtyä perusopetukseen. Valmistavalla luokalla opiskellaan suomen kieltä ja muita aineita sekä vahvistetaan luku- ja kirjoitustaitoja.

Perusopetuksessa maahanmuuttajalapsi sijoitetaan luokkatasolle, joka vastaa hänen ikäänsä, tietojaan ja taitojaan. Uudelle tulijalle pyritään järjestämään myös tukiovetusta eri oppiaineissa. Kunnat voivat järjestää maahanmuuttajalapsille myös oman äidinkielen opetusta.

Suomalaisessa perusopetuksessa ja lukiossa opetetaan myös uskontoa. Opetus järjestetään enemmistön uskontokunnan mukaisesti. Lapsen vanhemmat voivat pyytää oikeutta oman uskontokunnan uskonnon opetukseen.

Lukio

Lukio-opetus on yleissivistävää ja teoreettista. Lukioon haetaan peruskoulun päättötodistuksella. Lukiossa opiskellaan yleisaineita kuten kieliä, historiaa, psykologiaa, matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa. Koulutus voidaan suorittaa 2–4 vuodessa ja se tähtää ylioppilastutkintoon, jossa testataan laajasti yleissivistystä. Lukiosta saa sekä päättötodistuksen että suoritettuaan ylioppilaskirjoitukset menestyksellisesti, saa myös ylioppilastutkintotodistuksen. Lukio toimii väylänä korkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin.

Ammattikorkeakoulu ja yliopistot

Korkeakouluopintoja Suomessa voi opiskella joko yliopistossa ja ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulussa suoritetaan ammatillispainotteisia korkeakoulututkintoja kuten

sairaanhoitajan ja poliisin tutkinnot. Tutkinnon suorittaminen kestää 3,5–4,5 vuotta. Ammattikorkeakouluopintoihin käy pohjakoulutukseksi lukio tai ammatillinen koulutus.

Yliopistoissa tarjotaan enemmän tiedepainotteisia opintoja. Useimmissa yliopistotutkinnoissa suoritetaan ensin kandidaatin, sitten maisterin, tutkinto. Sekä yliopistot että ammattikorkeakoulut tarjoavat koulutusta myös englanniksi.

Ammatillinen valmistava opetus maahanmuuttajanuorille

Peruskoulun jälkeen seuraava kouluaste on ammatillinen koulutus tai lukio. Jos maahanmuuttajanuori tarvitsee vahvistusta suomen kielessä tai muussa oppimisessa, hän voi perusopetuksen jälkeen osallistua peruskoulun lisäluokkaopetukseen tai valmistavaan ammatilliseen opetukseen. Valmentavassa koulutuksessa opiskellaan lisää suomen kieltä ja työelämässä tarvittavia taitoja, tutustutaan eri ammatteihin ja ammatilliseen opiskeluun. Valmentavan opetuksen aikana nuorelle voi selvitä oma kiinnostus ja vahvuudet tiettyyn ammatilliseen suuntautumiseen.

Ammatillinen koulutus

Suomessa on laaja valikoima ammatillisia koulutuksia, jotka tähtäävät käytännön ammattiin työelämässä. Maahanmuuttajanuori voi opiskella ja saada ammatillisen tutkinnon, jonka suorittaminen kestää 2–3 vuotta. Ammatillinen koulutus on hyvin käytännönläheistä. Opintoihin kuuluu paljon työharjoittelua ja käytännönläheisiä opintoja eri työpaikoilla. Koulutus antaa työelämässä tarvittavan ammatillisen pätevyyden. Ammatilliseen peruskoulutukseen voidaan hakea joko peruskoulutodistuksella tai sitä vastaavalla koulutodistuksella. Koska ammatillinen koulutus käydään suomen kielellä, koulutukseen tähtäävän on tärkeä oppia suomen kielen taito mahdollisimman alkuvaiheessa.

Kotoutumiskoulutus

Saapuessaan maahan aikuinen maahanmuuttaja pääsee kotoutumiskoulutukseen, johon kuuluu suomen kielen opetusta, yhteiskuntatietoa, arkielämän taitoja, kulttuurintuntemusta sekä ammatinvalintaan ja työelämään liittyvää ohjausta. Koulutukseen kuuluu usein myös työharjoittelu työpaikalla. Kotoutumiskoulutus kestää useimmiten vuoden. Vuoden aikana on tärkeää tehdä henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma, joka tähtää työllistymiseen Suomessa.

Aikuisten ammatillinen koulutus

Aikuinen maahanmuuttaja, aivan kuin nuorikin, voi hakea suoraan ammatilliseen peruskoulutukseen saadakseen suomalaisessa työelämässä tarvittavan ammatillisen pätevyuden. Ammatilliseen peruskoulutukseen voi hakea, jos hakijalla on peruskoulutodistus tai vastaava koulutodistus ja koulutukseen vaadittava suomen kielen taso. Ammattitutkinnon suorittaminen Suomessa on suositeltavaa, sillä se vahvistaa maahanmuuttajan asemaa työmarkkinoilla. On myös tärkeää ottaa selvää ammatillisista koulutusmahdollisuuksista alueellasi.

Työvoimapoliittinen aikuiskoulutus

Työttömille maahanmuuttajille voidaan tarjota myös työvoimapoliittista aikuiskoulutusta. Se soveltuu maahanmuuttajille, jotka ovat suorittaneet kotoutumiskoulutuksen ja oppineet ammattikoulutukseen vaadittavan suomen kielen taidon. Koulutus on monipuolista ja käytännönläheistä, ja johtaa useimmiten ammatilliseen tutkintoon tai sen osasuoritukseen.

Ulkomaisten opintojen ja tutkintojen tunnustaminen

Suomen koulutusjärjestelmä pyrkii siihen, että ulkomailla suoritetut tutkinnot, opinnot ja työkokemus ovat pohjana koulutuksen suunnittelulle ja täydentämiselle Suomessa. Jos maahanmuuttajalla on ulkomainen tutkinto, hän voi hakea tutkinnon tunnustamista Suomessa opetushallitukselta.

Opetushallitus päättää ulkomaisen tutkinnon kelpoisuudesta työmarkkinoilla ja tarvittavista jatko-opinnoissa. Suomessa järjestetään joitain ammatillisia pätevyitysmiskoulutuksia, jotta ulkomailla pitkään työskennellyt ammattilainen pääsisi joustavasti harjoittamaan ammattiaan Suomessa. Näitä on mm. sairaanhoitajien pätevyitysmiskoulutus.

On tärkeä, että maahanmuuttaja ottaa mukaansa lähtömaasta kaikki opintoihin, tutkintoihin ja työntekoon liittyvät todistukset alkuperäisinä mukaan Suomeen. Todistukset on hyvä todistaa oikeaksi ja käännättää englannin kielelle jo lähtömaassa.

Kirjasto

Useimmilla paikkakunnilla Suomessa on kirjasto, jota voivat käyttää vapaasti kaikki kunnan asukkaat. Voit lainata kirjastosta kirjoja tai esimerkiksi lukea erikielisiä lehtiä ilmaiseksi. Kirjastossa voi käyttää internettiä ja opiskella. Lainaamista varten tarvitset kirjastokortin, jonka saat kirjastostasi.